

Dostosowanie warunków i formy przeprowadzenia egzaminu do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych zdających

1. Możliwe sposoby dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu zawodowego do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych zdających są określone w komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej [Tabela 1], ogłaszanym na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (www.cke.edu.pl) w terminie do 1 września roku szkolnego, w którym jest przeprowadzany egzamin.
2. Dostosowanie warunków przeprowadzania egzaminu zawodowego polega na zminimalizowaniu ograniczeń wynikających z niepełnosprawności, niedostosowania społecznego lub zagrożenia niedostosowaniem społecznym zdającego, między innymi poprzez:
 - a. zorganizowanie miejsca pracy podczas egzaminu odpowiedniego do jego niepełnosprawności, potrzeb edukacyjnych lub potrzeb psychofizycznych,
 - b. zastosowanie sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych wspomagających w czytaniu lub pisaniu, np. komputera na egzaminie w części praktycznej z kwalifikacji, w której komputer nie jest przewidziany jako narzędzie pracy, maszyny do pisania pismem Braille'a, oświetlenia dostosowanego do dysfunkcji,
 - c. zapewnienie pomocy nauczyciela wspomagającego przy odczytywaniu zadania oraz/lub przy zapisywaniu odpowiedzi,
 - d. przedłużenie czasu na przeprowadzanie danego egzaminu zgodnie ze wskazaniem w komunikacie o dostosowaniach (pkt 1.),
 - e. zapewnienie w czasie egzaminu specjalisty z zakresu danego rodzaju niepełnosprawności, niedostosowania społecznego lub zagrożenia niedostosowaniem społecznym, jeżeli jest to niezbędne do uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym i pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.
3. Dostosowanie formy egzaminu zawodowego polega na opracowaniu odrębnych arkuszy egzaminacyjnych dla zdających niewidomych albo słabowidzących.
4. Dostosowanie warunków lub formy przeprowadzania egzaminu zawodowego jest przyznawane na podstawie dokumentów określonych w art.44zzzf. ust.1- 61 i art. 44zzzh. ust.1.1
 - 4.1. Uczeń, słuchacz lub absolwent może mieć dostosowane warunki lub formę przeprowadzania egzaminu zawodowego na podstawie:
 - a. orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego ze względu na niepełnosprawność albo ze względu na niedostosowanie społeczne lub zagrożenie niedostosowaniem społecznym,
 - b. orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania (w przypadku absolwenta, dotyczy tylko osoby, który posiadała orzeczenie w roku szkolnym, w którym przystępuje do egzaminu zawodowego),
 - c. zaświadczenia o stanie zdrowia wydanego przez lekarza ze względu na chorobę lub niesprawność czasową,
 - d. opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się,
 - e. pozytywnej opinii rady pedagogicznej w przypadku ucznia, słuchacza albo absolwenta, który w roku szkolnym, w którym przystępuje do egzaminu zawodowego był objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole ze względu na trudności adaptacyjne związane z wcześniejszym kształceniem za granicą, zaburzenia komunikacji językowej lub sytuację kryzysową lub traumatyczną.
 - 4.2. Osoba, która:
 - a. ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy,
 - b. ukończyła praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych i została zgłoszona przez starostę do okręgowej komisji egzaminacyjnej,
 - c. spełnia warunki dopuszczenia do eksternistycznego egzaminu zawodowego,
 - d. posiada świadectwo szkolne lub inny dokument wydany za granicą uznane za równorzędne z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej wykształcenia średniego lub wykształcenia zasadniczego zawodowego albo równorzędnego świadectwu ukończenia odpowiedniej szkoły ponadgimnazjalnej lub ponadpodstawowej

- może mieć dostosowane warunki lub formę przeprowadzenia egzaminu na podstawie zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia lub zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego występowanie danej dysfunkcji lub opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, orzeczenia wydanych na wcześniejszym etapie kształcenia.
5. Opinia rady pedagogicznej, o której mowa w ppkt. 4.1.e. jest wydawana na wniosek:
 - a. nauczyciela lub specjalisty wykonującego w szkole zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prowadzących zajęcia z uczniem (słuchaczem) w szkole, i po uzyskaniu zgody rodziców albo pełnoletniego ucznia (słuchacza), lub
 - b. rodziców albo pełnoletniego ucznia (słuchacza).
 6. Dokumenty stanowiące podstawę dostosowania warunków i formy egzaminu są dołączane do:
 - a. deklaracji przystąpienia do egzaminu – w przypadku ucznia, słuchacza, absolwenta, osoby, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy (lub uczęszcza na kurs, który zakończy się nie później niż na miesiąc przed terminem egzaminu zawodowego) oraz osoby, o której mowa w ppkt. 4.2.d.
 - b. wniosku o dopuszczenie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie – w przypadku osoby dorosłej, która ukończyła praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych i została zgłoszona przez starostę do okręgowej komisji egzaminacyjnej,
 - c. wniosku o dopuszczenie do eksternistycznego egzaminu zawodowego.
 7. W przypadkach losowych, zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia lub zaświadczenie lekarskie potwierdzające występowanie danej dysfunkcji, będące podstawą dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu zawodowego, mogą być przedłożone w terminie późniejszym, niezwłocznie po ich otrzymaniu.
 8. Dokumenty będące podstawą dostosowania egzaminu dla zdających, o których mowa w ppkt. 4.1. są przechowywane w szkole, a dokumenty będące podstawą dostosowania egzaminu dla zdających, o których mowa w ppkt. 4.2. – w okręgowej komisji egzaminacyjnej.
 9. Dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego nauczyciel powinien zapoznać uczniów, słuchaczy i rodziców niepełnoletnich uczniów z możliwymi dostosowaniami warunków form przeprowadzania egzaminu zawodowego, na podstawie komunikatu o dostosowaniach (pkt 1.), w terminie poprzedzającym termin złożenia deklaracji przystąpienia do egzaminu.
 10. Podmiot prowadzący kwalifikacyjny kurs zawodowy oraz pracodawca lub starosta albo osoba wskazana przez starostę, powinni przekazać informację o możliwych dostosowaniach warunków i form przeprowadzania egzaminu zawodowego na podstawie komunikatu o dostosowaniach (pkt 1.), odpowiednio uczestnikom kursu albo osobom dorosłym, które odbywają praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych, w terminie poprzedzającym termin złożenia odpowiednio deklaracji lub wniosku.
 11. Osoby zamierzające zdawać eksternistyczny egzamin zawodowy oraz osoby, o których mowa w ppkt. 4.2.d. mogą zapoznać się z informacją o możliwych dostosowaniach warunków i form przeprowadzania egzaminu zawodowego na stronie internetowej okręgowej komisji egzaminacyjnej.
 12. Sposób lub sposoby dostosowania warunków lub/i form przeprowadzania egzaminu zawodowego na podstawie złożonych dokumentów, o których mowa w ppkt. 4.1. i 4.2. oraz opisu możliwych dostosowań w komunikacie (pkt. 1.) wskazuje:
 - a. rada pedagogiczna – dla ucznia, słuchacza oraz absolwenta
 - b. przewodniczący zespołu egzaminacyjnego – dla absolwenta, który ukończył szkołę we wcześniejszych latach, w tym chorego lub niesprawnego czasowo albo posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
 - c. dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej (lub wskazana przez niego osoba), dla osoby, która:
 - ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy,
 - spełnia warunki dopuszczenia do eksternistycznego egzaminu zawodowego,
 - ukończyła praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych i została zgłoszona przez starostę do okręgowej komisji egzaminacyjnej,

- posiada świadectwo szkolne lub inny dokument wydany za granicą uznane za równorzędne z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej wykształcenia średniego lub wykształcenia zasadniczego zawodowego albo równorzędnemu świadectwu ukończenia odpowiedniej szkoły ponadgimnazjalnej lub ponadpodstawowej.
13. W szczególnych przypadkach losowych lub zdrowotnych dyrektor szkoły, na wniosek rady pedagogicznej, może wystąpić do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej z wnioskiem o wyrażenie zgody na przystąpienie ucznia, słuchacza albo absolwenta do egzaminu zawodowego w warunkach i formie dostosowanych do jego potrzeb edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, nieujętych w komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, o którym mowa w pkt. 1. (Załącznik 4.).
Do wniosku dyrektor szkoły dołącza kserokopię dokumentu/dokumentów będących podstawą dostosowania egzaminu oraz wypełniony Załącznik 4a. lub Załącznik 4b.
14. Dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego nauczyciel informuje na piśmie (Załącznik 4a.) lub (Załącznik 4b.) rodziców ucznia, pełnoletniego ucznia (słuchacza) albo absolwenta o wskazanych przez radę pedagogiczną albo przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego sposobach dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu zawodowego do jego potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych, nie później niż 3 miesiące przed terminem egzaminu.
15. Rodzice ucznia, pełnoletni uczeń (słuchacz) albo absolwent składają oświadczenie o korzystaniu albo niekorzystaniu ze wskazanych sposobów dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu (Załącznik 4a.) lub (Załącznik 4b.) i odsyłają formularz z uzupełnionym zapisem w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania informacji o dostosowaniu egzaminu.
16. Dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej (lub upoważniona przez niego osoba), nie później niż na 2 miesiące przed terminem egzaminu, informuje na piśmie (Załącznik 4c.) osobę, która:
- ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy,
 - spełnia warunki dopuszczenia do eksternistycznego egzaminu zawodowego,
 - ukończyła praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych i została zgłoszona przez starostę do okręgowej komisji egzaminacyjnej,
 - oraz osobę, o której mowa w pkt. 12. ppkt c.
- o sposobie dostosowania dla niej warunków i formy przeprowadzania egzaminu zawodowego. Nie później niż na 2 miesiące przed terminem egzaminu, dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej także zawiadamia pisemnie przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego o sposobie dostosowania warunków egzaminu dla tej osoby.
17. Osoby wymienione w pkt. 16. składają oświadczenie o korzystaniu albo niekorzystaniu ze wskazanych przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej sposobów dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu (Załącznik 4c.) i odsyłają formularz z uzupełnionym zapisem do okręgowej komisji egzaminacyjnej w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania informacji o dostosowaniu egzaminu.
18. Dyrektor szkoły, nie później niż na 2 miesiące przed terminem egzaminu zawodowego, przekazuje dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej wykaz uczniów i absolwentów korzystających z dostosowania warunków lub formy egzaminu zawodowego, który zawiera:
- a. imię (imiona) i nazwisko ucznia, słuchacza albo absolwenta,
 - b. numer PESEL, a w przypadku braku numeru PESEL – serię i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość,
 - c. oznaczenie kwalifikacji wyodrębnionej w danym zawodzie,
 - d. sposób lub sposoby dostosowania warunków lub formy przeprowadzania egzaminu zawodowego.
19. Podmiot prowadzący kwalifikacyjny kurs zawodowy, na podstawie złożonych deklaracji, w terminie 7 dni od dnia upływu terminu na złożenie deklaracji, sporządza wykaz osób, które ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy i przekazuje dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej właściwej ze względu na miejsce prowadzenia kursu. Wykaz zawiera, między innymi, informację o posiadaniu przez daną osobę dokumentu stanowiącego podstawę dostosowania warunków lub formy przeprowadzania egzaminu zawodowego.

20. Jeżeli wystąpiła konieczność dostosowania warunków lub formy przeprowadzania egzaminu zawodowego dla ucznia, słuchacza albo absolwenta po przekazaniu do okręgowej komisji egzaminacyjnej wykazu, o którym mowa w pkt. 18., to dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego nauczyciel niezwłocznie informuje na piśmie rodziców ucznia, pełnoletniego ucznia (słuchacza) albo absolwenta o wskazanym dla tego zdającego dostosowaniu egzaminu oraz przekazuje dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej uzupełniony wykaz uczniów, słuchaczy i absolwentów korzystających z dostosowania egzaminu, o którym mowa w pkt. 18. Rodzice ucznia, pełnoletni uczeń (słuchacz) albo absolwent składają oświadczenie, o którym mowa w pkt. 15. i odsyłają Załącznik 4a. lub Załącznik 4b. z uzupełnionym zapisem w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania informacji o dostosowaniu egzaminu.
21. Jeżeli w terminie późniejszym (po złożeniu odpowiednio deklaracji i wniosku) wystąpiła konieczność dostosowania warunków lub formy przeprowadzania egzaminu zawodowego dla osoby, która dokument upoważniający do dostosowania egzaminu przedkłada dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej ze składaną deklaracją lub wnioskiem (pkt. 12.c.), dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej niezwłocznie informuje tę osobę o sposobie dostosowania warunków lub formy przeprowadzania egzaminu oraz zawiadamia o dostosowaniu egzaminu przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego. Ww. osoba składa oświadczenie, o którym mowa w pkt. 17. i odsyła Załącznik 4.c. z uzupełnionym zapisem w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania informacji o dostosowaniu egzaminu.
22. Przystąpienie do egzaminu zawodowego w warunkach i formie dostosowanych do potrzeb i możliwości zdających zapewnia przewodniczący zespołu egzaminacyjnego.